



Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

27. marts 2014*

»Præjudiciel forelæggelse — tilnærmelse af lovgivningerne — ophavsret og beslægtede rettigheder — informationssamfundet — direktiv 2001/29/EF — websted, der stiller cinematografiske værker til rådighed for almenheden uden samtykke fra rettighedshaverne af en med ophavsretten beslægtet rettighed — artikel 8, stk. 3 — begrebet »mellemmænd, hvis tjenester anvendes af tredjemand til at krænke ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder« — internetudbyder — forbud over for en internetudbyder, hvormed denne forbydes at give sine kunder adgang til et websted — afvejning af grundlæggende rettigheder«

I sag C-314/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberster Gerichtshof (Østrig) ved afgørelse af 11. maj 2012, indgået til Domstolen den 29. juni 2012, i sagen:

UPC Telekabel Wien GmbH

mod

Constantin Film Verleih GmbH,

Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, Domstolens vicepræsident, K. Lenaerts, som fungerende dommer i Fjerde Afdeling, og dommerne M. Safjan, J. Malenovský (refererende dommer) og A. Prechal,

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. juni 2013,

efter at der er afgivet indlæg af:

— UPC Telekabel Wien GmbH ved Rechtsanwälte M. Bulgarini og T. Höhne

— Constantin Film Verleih GmbH og Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH ved Rechtsanwälte A. Manak og N. Kraft

* Processprog: tysk.

- den østrigske regering ved A. Posch, som befuldmægtiget
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato W. Ferrante
- den nederlandske regering ved C. Schillemans og C. Wissels, som befuldmægtigede
- Det Forenede Kongeriges regering ved L. Christie, som befuldmægtiget, bistået af barrister S. Malynicz
- Europa-Kommissionen ved J. Samnadda og F.W. Bulst, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 26. november 2013, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, stk. 1 og stk. 2, litra b), samt artikel 8, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationsområdet (EFT L 167, s. 10) samt af visse grundlæggende rettigheder, der er fastsat i EU-retten.
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet under en sag mellem på den ene side UPC Telekabel Wien GmbH (herefter »UPC Telekabel«) og på den anden side Constantin Film Verleih GmbH (herefter »Constantin Film«) og Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH (herefter »Wega«) vedrørende en påstand om, at det pålægges UPC Telekabel at spærre adgangen for sine kunder til et websted, der stiller visse af de to sidstnævnte selskabers film til rådighed for almenheden uden disses samtykke.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende fremgår af 9. og 59. betragtning til direktiv 2001/29:
 - »(9) Udgangspunktet for en harmonisering af ophavsret og beslægtede rettigheder bør være et højt beskyttelsesniveau, da sådanne rettigheder er af afgørende betydning for den intellektuelle skabelsesproces. [...] Intellektuel ejendomsret er derfor blevet anerkendt som en integrerende del af ejendomsretten.
 - [...]
 - (59) Mellemmænds tjenester kan navnlig på det digitale område i stadig stigende grad anvendes af tredjemand til krænkelse. I mange tilfælde er sådanne mellemmænd bedst i stand til at bringe sådanne krænkelse til ophør. Med forbehold af eventuelle andre sanktioner og retsmidler, der kan anvendes, bør rettighedshaverne derfor have mulighed for at kræve nedlagt forbud over for en mellemand, der overfører en tredjemands krænkelse af et beskyttet værk eller andre frembringelser i et netværk. [...] Betingelserne og de nærmere bestemmelser for sådanne forbud bør fastsættes i medlemsstaternes nationale lovgivning.«

- 4 Direktivets artikel 1, der har overskriften »Anvendelsesområde«, bestemmer i stk. 1:

»Dette direktiv vedrører retlig beskyttelse af ophavsret og dermed beslægtede rettigheder inden for rammerne af det indre marked med særligt henblik på informationssamfundet.«

- 5 Samme direktivs artikel 3, der har overskriften »Retten til overføring af værker til almenheden og retten til tilrådighedsstillelse for almenheden af andre frembringelser«, fastsætter i stk. 2:

»Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade og forbyde trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden på en sådan måde, at almenheden får adgang til de pågældende værker på et individuelt valgt sted og tidspunkt:

[...]

- c) for producenter af den første filmoptagelse for så vidt angår den originale film eller eksemplarer heraf

[...]«

- 6 Artikel 8 i direktiv 2001/29, der har overskriften »Sanktioner og retsmidler«, bestemmer følgende i stk. 3:

»Medlemsstaterne sikrer, at rettighedshaverne kan kræve nedlagt forbud over for mellemmand, hvis tjenester anvendes af tredjemand til at krænke ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder.«

Østrigsk ret

- 7 § 18a, stk. 1, i Urheberrechtsgesetz (lov om ophavsret) af 9. april 1936 (BGBl. nr. 111/1936), som ændret ved Urheberrechtsgesetz-Novelle 2003 (den nye lov af 2003 om ophavsret, BGBl. I, 32/2003, herefter »UrhG«), har følgende ordlyd:

»Ophavsmanden har eneretten til at stille værket trådbundet eller trådløst til rådighed for almenheden på en sådan måde, at almenheden får adgang hertil på et individuelt valgt sted og tidspunkt.«

- 8 UrhG's § 81, stk. 1 og 1a, bestemmer:

»1. Den, hvis enerettighed efter denne lov er blevet krænket, eller som må befrygte, at en sådan krænkelse vil finde sted, kan anlægge en forbudssag. En virksomhedsindehaver kan ligeledes retsforfølges, såfremt krænkelsen er blevet begået, mens virksomheden var i drift, af en af de ansatte eller af en fuldmægtig, eller hvis den må påregnes at ville blive begået. § 81, stk. 1a, finder tilsvarende anvendelse.

1a. Hvis den, der har foretaget en sådan krænkelshandling eller vil kunne foretage en sådan krænkelshandling, hertil benytter sig af en mellemmands tjenester, kan der også anlægges forbudssag mod denne mellemmand i henhold til stk. 1. [...]«

- 9 § 355, stk. 1, i den østrigske lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler bestemmer følgende:

»Fuldbyrdelsen over for de personer, som er forpligtede til at undlade en handling eller til at affinde sig med, at en handling foretages, sker ved, at fogedretten på begæring, efter at fuldbyrdelsesgrundlaget er blevet eksigibelt, i forbindelse med godkendelsen af fuldbyrdelsen idømmer en bøde for enhver overtrædelse. For enhver yderligere overtrædelse skal fogedretten på begæring idømme endnu en bøde eller fængsel indtil et år. [...]«

- 10 Det fremgår af den forelæggende rets forklaringer i dens anmodning om præjudiciel afgørelse, at adressaten for forbuddet, for at undgå at ifalde ansvar, under fuldbyrdelsesproceduren kan gøre gældende, at han har truffet alle rimelige foranstaltninger for at forhindre det forbudte resultat.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 11 Efter at de to filmproduktionsselskaber Constantin Film og Wega havde konstateret, at et websted uden deres tilladelse tilbød, at visse af de film, som de havde produceret, enten kunne downloades eller »streames«, indgav de begæring om foreløbige forholdsregler med henblik på at internetudbyderen UPC Telekabel på grundlag af UrhG's artikel 81, stk. 1, skulle pålægges at spærre adgangen for sine kunder til det pågældende websted, for så vidt som dette websted uden deres samtykke stillede cinematografiske værker, som de har en med ophavsretten beslægtet rettighed til, til rådighed for almenheden.
- 12 Ved kendelse af 13. maj 2011 forbød Handelsgericht Wien (Østrig) UPC Telekabel at formidle sine kunder adgang til det omtvistede websted, idet dette forbud navnlig skulle gennemføres ved en spærring af domænenavnet og af dette selskabs websteds aktuelle og fremtidige IP-adresser («Internet Protocol«).
- 13 I juni 2011 indstillede det omtvistede websted driften, efter at det tyske politi havde grebet ind over for dets udbydere.
- 14 Ved kendelse af 27. oktober 2011 ændrede Oberlandesgericht Wien (Østrig) i sin egenskab af appelret delvist førsteinstansens forbud, for så vidt som denne med urette havde angivet de midler, som UPC Telekabel skulle gribe til for at spærre det omtvistede websted og således gennemføre dette forbud. For at nå frem til denne konklusion fastslog Oberlandesgericht Wien først, at UrhG's § 81, stk. 1a, skal fortolkes i lyset af artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29. Herefter udtalte retten, at UPC Telekabel, idet dette selskab havde givet sine kunder adgang til indholdet, der ulovligt var blevet gjort tilgængeligt online, skulle anses for at være en mellemmand, hvis tjenester var blevet anvendt til at krænke en med ophavsretten beslægtet rettighed, således at Constantin Film og Wega var berettigede til at kræve nedlagt forbud mod selskabet. Hvad angik beskyttelsen af ophavsretten fandt Oberlandesgericht Wien dog, at UPC Telekabel alene kunne pålægges at forbyde sine kunder adgang til det omtvistede websted i form af en forpligtelse til at opnå et resultat, men at det stod selskabet frit for at bestemme midlerne til gennemførelse heraf.
- 15 UPC Telekabel har iværksat »revisionsanke« ved Oberster Gerichtshof (Østrig).
- 16 Til støtte for revisionsanken har UPC Telekabel bl.a. gjort gældende, at selskabets tjenester ikke kan anses for at være anvendt til at krænke ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29, idet der ikke eksisterer noget forretningsforhold mellem selskabet og udbyderne af det omtvistede websted, og det ikke er bevist, at selskabets egne kunder har handlet retsstridigt. UPC Telekabel har under alle omstændigheder gjort gældende, at de forskellige spærreforanstaltninger, der kan iværksættes, alle teknisk kan omgås, og at visse af dem er uforholdsmæssigt udgiftskrævende.
- 17 Under disse omstændigheder har Oberster Gerichtshof besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29[...] fortolkes således, at en person, der uden rettighedshaverens tilladelse stiller frembringelser til rådighed på internettet [som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i direktiv 2001/29], anvender de tjenester, der stilles til rådighed af internetudbyderen for de personer, der benytter sig af disse frembringelser?

Hvis spørgsmål 1 besvares benægtende:

- 2) Er en reproduktion til privat brug [som omhandlet i artikel 5, stk. 2, litra b), i direktiv 2001/29] og en flygtig og tilfældig reproduktion [som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29] kun lovlig i en situation, hvor originalen til reproduktionen blev lovligt reproduceret, spredt eller stillet til rådighed for almenheden?

Hvis spørgsmål 1 eller 2 besvares bekræftende, og der således over for [internetudbyderen] [...], skal nedlægges et forbud i medfør af artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29, spørges:

- 3) Er det foreneligt med EU-retten, og særligt med den derefter krævede afvejning mellem procesdeltagernes grundlæggende rettigheder, generelt at forbyde (dvs. uden anordning af konkrete foranstaltninger) en internetudbyder at gøre det muligt for dennes kunder at få adgang til et bestemt websted, så længe der dér udelukkende eller i vidt omfang stilles indhold til rådighed uden rettighedshaverens tilladelse, når internetudbyderen kan undgå straf for overtrædelse af dette forbud ved at godtgøre, at han [...] har truffet alle rimelige foranstaltninger?

Hvis spørgsmål 3 besvares benægtende:

- 4) Er det foreneligt med EU-retten, og særligt med den derefter krævede afvejning mellem procesdeltagernes grundlæggende rettigheder, at pålægge en internetudbyder bestemte foranstaltninger med henblik på at gøre det mere vanskeligt for dennes kunder at få adgang til et websted med et indhold, som er blevet gjort tilgængeligt på retsstridig måde, når disse foranstaltninger nødvendiggør en ikke ubetydelig udgift, men også uden særligt teknisk kendskab nemt kan omgås?«

De præjudicielle spørgsmål

Formaliteten vedrørende de præjudicielle spørgsmål

- 18 Det bemærkes indledningsvis, at den omstændighed, at det i hovedsagen omhandlede websted har indstillet sin drift, ikke bevirker, at de præjudicielle spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling.
- 19 I henhold til fast retspraksis tilkommer det nemlig – inden for rammerne af proceduren i henhold til artikel 267 TEUF, som er baseret på en klar adskillelse mellem de nationale retters og Domstolens funktioner – udelukkende den nationale ret, som tvisten er indbragt for, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere såvel nødvendigheden som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen (jf. i denne retning dom af 14.3.2013, sag C-415/11, Aziz, præmis 34).
- 20 Domstolen kan således kun afvise en anmodning om præjudiciel afgørelse fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (Aziz-dommen, præmis 35).
- 21 Dette er dog ikke tilfældet med hensyn til tvisten i hovedsagen, eftersom det fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at den forelæggende ret i henhold til østrigsk ret skal træffe afgørelse på grundlag af de faktiske omstændigheder, således som der blev redegjort for disse i førsteinstansens afgørelse, dvs. på et tidspunkt, hvor det i hovedsagen omhandlede websted stadig var tilgængeligt.

- 22 Det følger af det ovenstående, at anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling.

Det første spørgsmål

- 23 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at en person, der uden rettighedshaverens tilladelse stiller beskyttede frembringelser til rådighed for almenheden på et websted som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 2, anvender internetudbyderens tjenester for de personer, der benytter sig af disse beskyttede frembringelser, idet internetudbyderen skal anses for at være en mellemmand som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29.
- 24 Det bemærkes indledningsvis, at det i hovedsagen er ubestridt, at de beskyttede frembringelser er blevet stillet til rådighed for internetbrugerne, uden at de i artikel 3, stk. 2, nævnte rettighedshavere har samtykket dertil.
- 25 Eftersom rettighedshaverne ifølge denne bestemmelse har eneret til at tillade og forbyde enhver tilrådighedsstillelse for almenheden, skal det fastslås, at en handling, der består af en tilrådighedsstillelse for almenheden på internettet af en beskyttet frembringelse, som er foretaget uden rettighedshavernes samtykke, krænker ophavsretten og de beslægtede rettigheder.
- 26 For at rette op på en sådan situation, hvor de omhandlede rettigheder krænkes, giver artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29 rettighedshaverne mulighed for at kræve nedlagt forbud over for mellemmand, hvis tjenester anvendes af tredjemand til at krænke en af deres rettigheder.
- 27 Da mellemmands tjenester, således som det er anført i 59. betragtning til direktiv 2001/29, i stadig stigende grad anvendes til krænkelser af ophavsret og beslægtede rettigheder, er sådanne mellemmand nemlig i mange tilfælde bedst i stand til at bringe sådanne krænkelser til ophør.
- 28 I den foreliggende sag pålagde først Handelsgericht Wien og dernæst Oberlandesgericht Wien UPC Telekabel, som er den internetudbyder, der er omfattet af det i hovedsagen omhandlede forbud, at bringe krænkelsen af Constantin Film og Wegas rettigheder til ophør.
- 29 UPC Telekabel har imidlertid bestridt, at dette selskab kan anses for at være en mellemmand, hvis tjenester anvendes til at krænke ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder, jf. artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29.
- 30 I denne henseende følger det af 59. betragtning til direktiv 2001/29, at begrebet »mellemmand«, som er anvendt i direktivets artikel 8, stk. 3, omfatter enhver person, der overfører en tredjemands krænkelse af et beskyttet værk eller andre frembringelser i et netværk.
- 31 I betragtning af det formål, der forfølges med direktiv 2001/29, som bl.a. fremgår af dette direktivs niende betragtning, der er at sikre rettighedshaverne et højt beskyttelsesniveau, må det således anvendte krænkelsebegræb forstås således, at det omfatter den situation, hvor en beskyttet frembringelse stilles til rådighed for almenheden på internettet uden de pågældende rettighedshaveres tilladelse.
- 32 Eftersom internetudbyderen nødvendigvis deltager i enhver overførsel af en krænkelse på internettet mellem en af sine kunder og en tredjemand, da internetudbyderen ved at give adgang til nettet gør denne overførsel mulig (jf. i denne retning kendelse af 19.2.2009, sag C-557/01, LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, Sml. I, s.1227, præmis 44), må det antages, at en internetudbyder som den i hovedsagen omhandlede, der muliggør sine kunders adgang til beskyttede

frembringelser, som er stillet til rådighed for almenheden på internettet af en tredjemand, er en mellemmand, hvis tjenester anvendes til at krænke ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder, som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29.

- 33 En sådan konklusion støttes af det formål, der forfølges med direktiv 2001/29. Såfremt man udelukkede internetudbydere fra anvendelsesområdet for artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29, ville man nemlig i væsentligt omfang nedsætte den beskyttelse af rettighedshaverne, der tilsigtes med dette direktiv (jf. i denne retning kendelsen i sagen LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, præmis 45).
- 34 Der kan ikke rejses tvivl om den nævnte konklusion med den indvending, at det – for at artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29 kan finde anvendelse – er nødvendigt, at der består et kontraktforhold mellem internetudbyderen og den person, der har krænket ophavsretten eller en beslægtet rettighed.
- 35 Det fremgår nemlig hverken af ordlyden af nævnte artikel 8, stk. 3, eller af nogen anden bestemmelse i direktiv 2001/29, at der skal bestå et særligt forhold mellem den person, der krænker ophavsretten eller en beslægtet rettighed, og mellemmanden. I øvrigt kan et sådant krav heller ikke udledes af de formål, der forfølges med direktivet, eftersom et sådant krav ville nedsætte den retsbeskyttelse, der er tillagt de omhandlede rettighedshavere, mens direktivets formål, som det bl.a. fremgår af direktivets niende betragtning, netop er at sikre rettighedshaverne et højt beskyttelsesniveau.
- 36 Den konklusion, som Domstolen er nået frem til ovenfor i denne doms præmis 30, svækkes heller ikke ved den påstand, at indehaverne af en ophavsret eller beslægtet rettighed for at få nedlagt forbud mod internetudbyderen skal godtgøre, at visse af den nævnte internetudbyders kunder rent faktisk benytter sig af de beskyttede frembringelser, der er stillet til rådighed for almenheden uden rettighedshavernes tilladelse, på det pågældende websted.
- 37 Direktiv 2001/29 kræver nemlig, at de foranstaltninger, som medlemsstaterne har pligt til at træffe for at efterkomme direktivet, har til formål ikke alene at bringe krænkelserne af ophavsretten eller beslægtede rettigheder til ophør, men ligeledes at forebygge disse (jf. i denne retning dom af 24.11.2011, sag C-70/10, Scarlet Extended, Sml. I, s. 11959, præmis 31, og af 16.2.2012, sag C-360/10, SABAM, præmis 29).
- 38 En sådan forebyggende virkning forudsætter, at indehaverne af en ophavsret eller en beslægtet rettighed kan handle uden at skulle godtgøre, at en internetudbyders kunder rent faktisk benytter sig af de beskyttede frembringelser, der er stillet til rådighed for almenheden uden de nævnte rettighedshaveres tilladelse.
- 39 Dette gælder så meget desto mere, som der allerede foreligger en handling, hvormed et værk stilles til rådighed for almenheden, når dette værk er stillet til rådighed for almenheden, idet det ikke er afgørende, at de personer, som denne almenhed består af, rent faktisk har adgang til dette værk (jf. i denne retning dom af 7.12.2006, sag C-306/05, SGAE, Sml. I, s. 11519, præmis 43).
- 40 På baggrund af det ovenstående skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at en person, der uden rettighedshaverens tilladelse stiller beskyttede frembringelser til rådighed for almenheden på et websted som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 2, anvender internetudbyderens tjenester for de personer, der benytter sig af disse beskyttede frembringelser, idet internetudbyderen skal anses for at være en mellemmand som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29.

Det andet spørgsmål

- 41 I betragtning af det svar, der er givet på det første spørgsmål, er det uforholdende at besvare det andet spørgsmål.

Det tredje spørgsmål

- 42 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om de i henhold til EU-retten anerkendte grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at de er til hinder for, at det ved et retligt udstedt forbud forbydes en internetudbyder at give sine kunder adgang til et websted, der gør beskyttede frembringelser tilgængelige online uden rettighedshavernes tilladelse, når dette forbud ikke præciserer, hvilke foranstaltninger denne internetudbyder skal træffe, og når internetudbyderen kan undgå straf for en overtrædelse af det nævnte forbud ved at godtgøre, at han har truffet alle rimelige foranstaltninger.
- 43 I denne forbindelse bemærkes, således som det fremgår af 59. betragtning til direktiv 2001/29, at de nærmere bestemmelser for de forbud, som medlemsstaterne skal indføre i medfør af direktivets artikel 8, stk. 3 – såsom bestemmelserne om, hvilke betingelser der skal opfyldes, og hvilken procedure der skal følges – fastsættes i national lovgivning.
- 44 Disse nationale regler skal – også i forbindelse med deres anvendelse ved de nationale retter – overholde de begrænsninger, der er fastsat i direktiv 2001/29 og i de retskilder, som direktivets tredje betragtning henviser til (jf. i denne retning *Scarlet Extended-dommen*, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 45 Med henblik på at vurdere foreneligheden af et forbud som det i hovedsagen omhandlede, der er blevet udstedt på grundlag af artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29, med EU-retten, skal der således navnlig i overensstemmelse med artikel 51 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) tages hensyn til de krav, der følger af beskyttelsen af de gældende grundlæggende rettigheder (jf. i denne retning *Scarlet Extended-dommen*, præmis 41).
- 46 Domstolen har allerede fastslået, at når flere grundlæggende rettigheder er i indbyrdes konflikt, påhviler det medlemsstaterne under gennemførelsen af et direktiv at påse, at de lægger en fortolkning af dette til grund, som gør det muligt at sikre en passende afvejning af de anvendelige grundlæggende rettigheder, der er beskyttet af EU's retsorden. Under iværksættelsen af foranstaltningerne til gennemførelse af dette direktiv påhviler det herefter ikke blot myndighederne og retterne i medlemsstaterne at fortolke deres nationale ret på en måde, der er forenelig med det nævnte direktiv, men også at sikre, at de ikke lægger en fortolkning heraf til grund, som kommer i konflikt med disse grundlæggende rettigheder eller med andre almindelige EU-retlige principper, såsom proportionalitetsprincippet (jf. i denne retning dom af 29.1.2008, sag C-275/06, *Promusicae*, Sml. I, s. 271, præmis 68).
- 47 I den foreliggende sag skal det bemærkes, at et forbud som det i hovedsagen omhandlede, der er udstedt på grundlag af artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29, hovedsagligt kolliderer med for det første ophavsretten og de beslægtede rettigheder, som er en del af den intellektuelle ejendomsret, og som dermed er beskyttet i medfør af chartrets artikel 17, stk. 2, for det andet friheden til at oprette og drive egen virksomhed, som erhvervsdrivende som internetudbydere er omfattet af i medfør af chartrets artikel 16, samt for det tredje internetbrugernes informationsfrihed, hvis beskyttelse er sikret ved chartrets artikel 11.
- 48 Med hensyn til friheden til at oprette og drive egen virksomhed skal det fastslås, at udstedelsen af et forbud som det i hovedsagen omhandlede indskrænker denne frihed.

- 49 Retten til friheden til at oprette og drive egen virksomhed omfatter nemlig bl.a. enhver virksomheds ret til – inden for grænserne for dens ansvar for sine egne handlinger – frit at kunne disponere over sine økonomiske, tekniske og finansielle ressourcer.
- 50 Et forbud som det i hovedsagen omhandlede pålægger imidlertid dets adressat en tvang, der begrænser den frie anvendelse af de ressourcer, denne har til rådighed, da det forpligter virksomheden til at træffe foranstaltninger, der kan være forbundet med betydelige omkostninger for denne, have stor indvirkning på organisationen af virksomhedens aktiviteter eller kræve vanskelige og komplekse tekniske løsninger.
- 51 Et sådant forbud griber dog ikke ind i selve kernen af retten til friheden til at oprette og drive egen virksomhed for en internetudbyder som den i hovedsagen omhandlede.
- 52 For det første overlader et forbud som det i hovedsagen omhandlede det til adressaten at bestemme de konkrete foranstaltninger, der skal træffes for at nå det tilsigtede resultat, således at denne kan vælge at gennemføre de foranstaltninger, der bedst står mål med de ressourcer og den kapacitet, som han råder over, og som er forenelige med de andre forpligtelser og udfordringer, som han står over for i forbindelse med udøvelsen af sit erhverv.
- 53 For det andet gør et sådant forbud det muligt for adressaten ikke at ifalde ansvar, derved at han godtgør, at han har truffet alle rimelige foranstaltninger. Denne mulighed for ikke at ifalde ansvar har helt åbenbart den virkning, at adressaten for dette forbud ikke bliver urimeligt belastet, hvilket forekommer rimeligt, bl.a. under hensyn til, at sidstnævnte ikke er den, der har krænket den grundlæggende intellektuelle ejendomsrettighed, hvilken krænkelse gav anledning til udstedelsen af det nævnte forbud.
- 54 I denne henseende skal adressaten for et forbud som det i hovedsagen omhandlede – så snart de foranstaltninger til gennemførelse, som han har truffet, er kendte, og før der i givet fald udstedes en afgørelse, hvorved han pålægges en sanktion – i overensstemmelse med retssikkerhedsprincippet have mulighed for over for en ret at gøre gældende, at han har truffet alle rimelige foranstaltninger med henblik på at forhindre det resultat, der forbydes.
- 55 Når adressaten for et forbud som det i hovedsagen omhandlede vælger de foranstaltninger, der skal vedtages for at efterkomme dette, skal han imidlertid også sørge for, at internetbrugernes grundlæggende ret til informationsfrihed respekteres.
- 56 I denne forbindelse skal de foranstaltninger, som internetudbyderen vedtager, være strengt målrettede i den forstand, at de skal tjene til at bringe tredjemands krænkelse af ophavsretten eller en beslægtet rettighed til ophør, uden at internetbrugere, der anvender denne udbyders tjenester med henblik på retmæssig adgang til information, påvirkes derved. I modsat fald vil denne udbyders indgriben i disse brugeres informationsfrihed være uberettiget i forhold til det formål, der forfølges.
- 57 De nationale retter skal have mulighed for at efterprøve, om dette er tilfældet. Med hensyn til et forbud som det i hovedsagen omhandlede bemærkes, at hvis internetudbyderen vedtager foranstaltninger, der gør det muligt for ham at gennemføre det opstillede forbud, har de nationale retter ikke mulighed for at foretage en sådan efterprøvelse under fuldbyrdelsessagen, hvis der ikke rejses indsigelse herom. For at de i henhold til EU-retten anerkendte grundlæggende rettigheder ikke er til hinder for udstedelsen af et forbud som det i hovedsagen omhandlede, er det derfor nødvendigt, at de nationale processuelle regler giver internetbrugere mulighed for at gøre deres rettigheder gældende for en ret, så snart de af internetudbyderen vedtagne gennemførelsesforanstaltninger er kendte.
- 58 Hvad angår den intellektuelle ejendomsret skal det indledningsvis bemærkes, at det ikke er udelukket, at gennemførelsen af et forbud som det i hovedsagen omhandlede ikke fører til fuldstændigt ophør af krænkelse af de berørte personers intellektuelle ejendomsret.

- 59 Som det er blevet fastslået, har en adressat for et sådant forbud nemlig for det første mulighed for at undgå at ifalde ansvar og således ikke at vedtage visse bestemte eventuelt gennemførlige foranstaltninger, såfremt disse ikke kan anses for at være rimelige.
- 60 For det andet er det ikke udelukket, at der ikke findes nogen teknik, der gør det muligt fuldstændigt at bringe krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder til ophør, eller som er gennemførlig i praksis, hvilket vil have til følge, at visse af de trufne foranstaltninger i givet fald kan omgås på den ene eller den anden måde.
- 61 Det skal bemærkes, at det på ingen måde følger af chartrets artikel 17, stk. 2, at den intellektuelle ejendomsret skulle være urørlig, og at dens beskyttelse derfor nødvendigvis skulle være absolut (jf. i denne retning *Scarlet Extended-dommen*, præmis 43).
- 62 De foranstaltninger, som træffes af adressaten for et forbud som det i hovedsagen omhandlede, skal ikke desto mindre ved deres gennemførelse være tilstrækkeligt effektive til at sikre en effektiv beskyttelse af den pågældende grundlæggende rettighed, dvs. at de skal have til virkning, at de uberettigede benyttelser af de beskyttede frembringelser hindres eller i det mindste gøres vanskelige at gennemføre, og at de internetbrugere, der anvender adressaten for forbuddets tjenester, i høj grad afholdes fra at benytte sig af disse frembringelser, der er stillet til deres rådighed under tilsidesættelse af den nævnte grundlæggende rettighed.
- 63 Det følger heraf, at selv hvis de foranstaltninger, der træffes med henblik på gennemførelsen af et forbud som det i hovedsagen omhandlede, ikke kan føre til, at krænkelse af den intellektuelle ejendomsrettighed i givet fald ophører fuldstændigt, kan de dog ikke anses for at være uforenelige med kravet om en passende afvejning, der i overensstemmelse med chartrets artikel 52, stk. 1 in fine, skal findes mellem alle de grundlæggende rettigheder, der kan finde anvendelse, dog på den betingelse, for det første, at de ikke unødigt fratager internetbrugerne muligheden for at få retmæssig adgang til den foreliggende information, og for det andet, at de har til virkning, at de uberettigede benyttelser af de beskyttede frembringelser hindres eller i det mindste gøres vanskelige at gennemføre, og at de internetbrugere, der anvender adressaten for forbuddets tjenester, i høj grad afholdes fra at benytte sig af disse frembringelser, der er stillet til deres rådighed under tilsidesættelse af den nævnte grundlæggende rettighed.
- 64 På baggrund af ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at de i henhold til EU-retten anerkendte grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at det ved et retligt udstedt forbud forbydes en internetudbyder at give sine kunder adgang til et websted, der gør beskyttede frembringelser tilgængelige online uden rettighedshavernes tilladelse, når dette forbud ikke præciserer, hvilke foranstaltninger denne internetudbyder skal træffe, og når internetudbyderen kan undgå straf for en overtrædelse af det nævnte forbud ved at godtgøre, at han har truffet alle rimelige foranstaltninger, dog på den betingelse, for det første, at de trufne foranstaltninger ikke unødigt fratager internetbrugerne muligheden for at få retmæssig adgang til den foreliggende information, og for det andet, at disse foranstaltninger har til virkning, at de uberettigede benyttelser af de beskyttede frembringelser hindres eller i det mindste gøres vanskelige at gennemføre, og at de internetbrugere, der anvender adressaten for samme forbuds tjenester, i høj grad afholdes fra at benytte sig af disse frembringelser, der er stillet til deres rådighed under tilsidesættelse af den nævnte grundlæggende rettighed, hvilket det tilkommer de nationale myndigheder og retter at efterprøve.

Det fjerde spørgsmål

- 65 I betragtning af det svar, der er givet på det tredje spørgsmål, er det ufornuddent at besvare det fjerde spørgsmål.

Sagens omkostninger

- ⁶⁶ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 8, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet skal fortolkes således, at en person, der uden rettighedshaverens tilladelse stiller beskyttede frembringelser til rådighed for almenheden på et websted som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 2, anvender internetudbyderens tjenester for de personer, der benytter sig af disse beskyttede frembringelser, idet internetudbyderen skal anses for at være en mellemmand som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29.**
- 2) **De i henhold til EU-retten anerkendte grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at det ved et retligt udstedt forbud forbydes en internetudbyder at give sine kunder adgang til et websted, der gør beskyttede frembringelser tilgængelige online uden rettighedshavernes tilladelse, når dette forbud ikke præciserer, hvilke foranstaltninger denne internetudbyder skal træffe, og når internetudbyderen kan undgå straf for en overtrædelse af det nævnte forbud ved at godtgøre, at han har truffet alle rimelige foranstaltninger, dog på den betingelse, for det første, at de truffede foranstaltninger ikke unødigt fratager internetbrugerne muligheden for at få retmæssig adgang til den foreliggende information, og for det andet, at disse foranstaltninger har til virkning, at de uberettigede benyttelser af de beskyttede frembringelser hindres eller i det mindste gøres vanskelige at gennemføre, og at de internetbrugere, der anvender adressaten for samme forbuds tjenester, i høj grad afholdes fra at benytte sig af disse frembringelser, der er stillet til deres rådighed under tilsidesættelse af den nævnte grundlæggende rettighed, hvilket det tilkommer de nationale myndigheder og retter at efterprøve.**

Underskrifter